

**UCHWAŁA Nr XII/110/12
RADY GMINY BRAŃSK**

z dnia 27 czerwca 2012r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz
Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2012 – 2016.**

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001 r. Nr 142 poz. 1591, zm. z 2002 r. Nr 23 poz. 220, Nr 62 poz. 558, Nr 113 poz. 984, Nr 153 poz. 1271, Nr 214 poz. 1806; z 2003 r. Nr 80 poz. 717, Nr 162 poz. 1568; z 2004 r. Nr 102 poz. 1055, Nr 116 poz. 1203, Nr 167 poz. 1759; z 2005 r. Nr 172 poz. 1441, Nr 175 poz. 1457; z 2006 r. Nr 17 poz. 128, Nr 181 poz. 1337; z 2007 r. Nr 48 poz. 327, Nr 138 poz. 974, Nr 173 poz. 1218; z 2008 r. Nr 180 poz. 1111, Nr 223 poz. 1458; z 2009 r. Nr 52 poz. 420, Nr 157 poz. 1241; z 2010 r. Nr 28 poz. 142 i 146, Nr 40, poz. 230, Nr 106 poz.675, z 2011 r. Nr 117 poz. 679, Nr 134, poz. 777, Nr 149, poz. 887, Nr 217, poz. 1281) w związku z art. 6 ust. 2 pkt.1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. Nr 180 poz. 1493; zm. z 2009 r. Nr 206 poz. 1589, z 2010 r. Nr 28 poz. 146, Nr 125 poz. 842, Nr 149, poz.887) uchwała się, co następuje:

§ 1

Uchwała się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2012 - 2016, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Brańsk.

§ 3

Traci moc Uchwała Rady Gminy Brańsk Nr X/87/12 z dnia 24 lutego 2012 w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2012-2016.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Feliks Aleksander Wróblewski

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr XII/110/12
Rady Gminy Brańsk
z dnia 27 czerwca 2012 r.

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2012-2016**

Rodzina, jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Rodzice czy opiekunowie są wzorem dla dzieci. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań. Role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz z oczekiwaniami społecznymi.

Rodzina, która nie radzi sobie w sytuacjach kryzysowych, a także nie realizuje swoich funkcji nosi miano rodziny dysfunkcyjnej. Jedną z krytycznych sytuacji wymagających natychmiastowej interwencji odpowiednich służb jest przemoc w rodzinie.

Zgodnie z definicją zawartą w art. 2 pkt.2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, przemoc w rodzinie to: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, osoby najbliższej w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997r – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 5532 z późn. zm.) a także innej osoby wspólnie zamieszkującej lub gospodarującej, w szczególności narażające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym a także wywołujące cierpienie, krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Najczęściej występującymi formami przemocy są:

- przemoc fizyczna – każde agresywne zachowanie skierowane przeciwko ciału ofiary, mogące prowadzić do bólu oraz fizycznych obrażeń (m.in. popychanie, obezwładnianie, szarpanie, policzkowanie, uderzanie pięścią, kopanie, duszenie, rzucanie przedmiotami, użycie broni).
- przemoc psychiczna – agresywne zachowania, które mają na ogół charakter poniżający lub budzący poczucie zagrożenia i wywołują emocjonalny ból lub cierpienie (m. in. wyśmiewanie, wyzywanie, krytyka, groźby, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami).
- przemoc ekonomiczna – uniemożliwienie dostępu do rodzinnych środków finansowych (np. odbieranie zarobionych pieniędzy, niezaspokajanie materialnych potrzeb rodziny, uniemożliwianie podjęcia pracy).
- przemoc seksualna – wymuszenie pożycia seksualnego lub nieakceptowanych i niechcianych praktyk seksualnych (np. mąż, który stosuje przemoc lub grozi użyciem przemocy, żeby zmusić żonę do stosunku, może zostać skazany za gwałt).

- zaniedbanie – ciągle niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Jednym z nadrzędnych i długofalowych celów polityki prorodzinnej państwa jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju i prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw i zachowań społecznych, grożących patologiami, w tym przemocą domową. Preambuła w ustawie z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie brzmi: „uznając, że przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności”.

W celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie ustawa ta nakłada na gminę obowiązek tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, miejsc w ośrodkach wsparcia, tworzenie zespołów interdyscyplinarnych, ponadto nakazuje opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Niniejszy program jest zgodny z założeniami Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz celem Strategicznym nr 4 – wzrost jakości życia mieszkańców poprzez radzenie sobie z patologiami w rodzinie.

1. PODSTAWA PRAWNA

Program realizowany będzie w oparciu o następujące akty prawne.

- a) Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr. 180, poz. 1493 z późn. zm.);
- b) Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity; Dz. U. z 2007r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.);
- c) Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tekst jednolity; Dz. U. z 2009r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.)

2. SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

Przemoc ze strony osób najbliższych jest doświadczeniem trudnym. Istnieją mechanizmy psychologiczne sprawiające, że ofiary racjonalizują sobie takie przeżycia, usprawiedliwiają sprawców obwiniając siebie. Jednocześnie presja społeczeństwa może stanowić barierę przed ujawnieniem przemocy osobom obcym.

Z przeprowadzonych w Polsce badań w 2009 r. przez CBOS „Przemoc i konflikty w domu” wynika, że 26% dorosłych Polaków zna przynajmniej jedną kobietę, która padła ofiarą przemocy ze strony swojego partnera. Co jedenasty dorosły (9%) twierdzi, że przynajmniej raz został uderzony przez współmałżonka (partnera/kę) podczas kłótni. Około połowy z nich, przynajmniej kilkakrotnie padło ofiara agresji.

Kobiety częściej niż mężczyźni deklarują, że padły ofiarą przemocy ze strony współmałżonka (partnera). Częściej przyznają też, że były wielokrotnie bite.

Jedna dziesiąta dorosłych będąca w stałym związku (10%) doświadczyła wyzwisk, krzyków oraz agresji słownej ze strony partnera. Mniejszy odsetek mają ograniczony kontakt z rodziną i przyjaciółmi (7%), bądź są poniżane, wyśmiewane (6%). Taka sama jest liczebność osób, które doświadczają ze strony partnera gróźb czy szantażu (4%) oraz agresji fizycznej – szarpanie, popychanie (4%).

Jedna piąta rodziców mających dzieci do 19 roku życia (19%) przyznaje, że czasem bije lub biła dziecko, najczęściej miało to miejsce dawno temu. Ponad dwie trzecie rodziców deklaruje, że ich dzieci nigdy nie były bite.

Od kilkunastu lat systematycznie zmniejsza się grupa rodziców, którzy przyznają, że czasem biją dzieci, rośnie natomiast odsetek respondentów twierdzących, że ich dziecko nigdy nie zostało uderzone. Może to być skutkiem ukrywania zjawiska, częstszego uświadamiania sobie, że takie postępowanie jest niewłaściwe. Może to oznaczać, że świadomość społeczna systematycznie się zmienia – spada przyzwolenie na przemoc wobec dzieci.

Zjawisko przemocy w rodzinie dotyka również mieszkańców Gminy Brańsk.

Ze statystyk Posterunku Policji w Brańsku wynika, że na terenie gminy Brańsk ilość interwencji związanych z przemocą w rodzinie i tym samym ilość uruchamianych procedur „Niebieskiej Karty” w poszczególnych latach jest bardzo zróżnicowana. Poniższa tabela odzwierciedla skalę zjawiska przemocy w rodzinie w gminie Brańsk.

Interwencje domowe	Liczba interwencji w roku		
	2009	2010	2011
	Gmina Brańsk	Gmina Brańsk	Gmina Brańsk
Przemoc w rodzinie	32	65	46
Procedura „Niebieskiej Karty”	4	7	8

Dane: Posterunek Policji w Brańsku.

Występowanie problemu przemocy wśród świadczeniobiorców pomocy społecznej ujawniają sprawozdania z Ośrodka Pomocy Społecznej.

Na terenie Gminy stosowana jest procedura „Niebieska Karta”. W 2009 roku wszczęto procedurę „Niebieskiej Karty” w 4 rodzinach, w 2010 roku w 7 rodzinach, a w 2011 roku w 8 rodzinach.

Jeśli chodzi o formy przemocy to w większości jest to szarpanie, poniżanie, straszenie, bicie, ciągnięcie za włosy, zmuszanie do określonych zachowań.

Z obserwacji pracowników socjalnych GOPS wynika, że przemoc w rodzinie jest tematem zamkniętym w każdej gminie, który rzadko, kiedy wychodzi poza rodziną.

3. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie oraz skutków jej stosowania.

4. CELE SZCZEGÓŁOWE

- 4.1 Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie.
- 4.2 Zwiększenie dostępności pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.
- 4.3 Zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie.
- 4.4 Podjęcie działań interwencyjnych i korelujących wobec sprawców przemocy w rodzinie.

5. ZADANIA PROGRAMU

- 5.1 Udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.
- 5.2 Rozwijanie współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

5.3 Podnoszenie kompetencji osób zajmujących się problematyką przemocy.

5.4 Oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie.

5.5 Systematyczne badanie zjawiska przemocy w rodzinie

5.6 Podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej wobec zjawiska przemocy w rodzinie.

6. DZIAŁANIA

Lp.	Zadanie	Opis zadań	Termin realizacji	Realizator lub Koordynator
1.	Udzielenie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none">- Utworzenie Punktu Pomocy Rodzinie.- Nawiązanie współpracy lub utworzenie na terenie powiatu Ośrodka Interwencji Kryzysowej.- Inicjowanie działań w kierunku stworzenia grupy wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie. Wskaźniki: <ul style="list-style-type: none">- liczba przedstawicieli instytucji służb wchodzących w skład LZI,- liczba spotkań Zespołu,- ilość udzielonych porad,- zawarcie porozumienia w sprawie Ośrodka Interwencji Kryzysowej,- liczba zainicjowanych działań w kierunku stworzenia grupy wsparcia.	2012 - 2016	Wójt Gminy, GOPS, Zespół Interdyscyplinary
2.	Rozwijanie współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz	<ul style="list-style-type: none">- Wypracowanie metod skutecznej współpracy pomiędzy instytucjami działającymi w obszarze przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w rodzinie, tj., Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gmina Brańsk,	2012 - 2016	Zespół Interdyscyplinary, GKRPA, GOPS, Policja

	przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Szkoły, Policja, Sąd, Prokuratura, Opieka Zdrowotna, Kuratorzy sądowi. Wskaźniki: - rodzaje i liczba wypracowanych metod.		
3	Podnoszenie kompetencji osób zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie.	- Udział w szkoleniach osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. - Organizacja spotkań i pogaderek wymiana doświadczeń pomiędzy osobami działającymi w obszarze przemocy w rodzinie. Wskaźniki: - Liczba przeszkolonych osób z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, - Liczba szkoleń, w których brały udział osoby realizujące zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, - Liczba zorganizowanych spotkań i pogaderek, - Liczba osób uczestniczących w spotkaniach i pogadankach,	2012 – 2016	GOPS, Zespół Interdyscyplinary, GKRPA, Jednostki Oświatowe
4	Oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie.	- Uświadamianie skutków i konsekwencji związanych z faktem stosowania przemocy. - Motywowanie i kierowanie sprawców przemocy do wzięcia udziału w programach dla sprawców przemocy w rodzinie. Wskaźniki:	2012 - 2016	GKRPA, Zespół Interdyscyplinary, Jednostki Oświatowe

		- Liczba sprawców, z którymi przeprowadzono rozmowy.		
5	Systematyczne badanie zjawiska przemocy w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none"> - Przygotowanie i rozprowadzenie ankiet wśród mieszkańców oraz ich analiza. - Uzyskanie danych od instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie (m.in. GOPS, GKRPA, Policja, Sąd, Szkół oraz ich analiza) - Przygotowanie i upowszechnianie Raportu dotyczącego zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Brańsk. <p>Wskaźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba przygotowanych rozprowadzonych ankiet. - Rodzaj i liczba uzyskanych danych, - Liczba sporządzonych raportów, 	2012 - 2016	GOPS, Zespół Interdyscyplinary
6	Podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej wobec zjawiska przemocy w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none"> - rozpowszechnianie informacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie, - przygotowanie i rozpowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnym, <p>Rozpowszechnianie informacji o lokalnym systemie pomocy i wsparcia osób uwikłanych w zjawisko przemocy w rodzinie</p> <p>Wskaźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba rozpowszechnionych informacji, - liczba rozprowadzonych materiałów, - liczba rozpowszechnionych informacji o lokalnym systemie. 	2012 - 2016	GOPS, Policja, Zespół Interdyscyplinary, Jednostki Oświatowe

7. DANE DOTYCZĄCE PROGRAMU

1. Koordynator projektu – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brańsku
2. Miejsce realizacji – Gmina Brańsk
3. Czas realizacji – 2012-2016r.
4. Adresaci programu:
 - Ofiary przemocy w rodzinie,
 - Sprawcy przemocy w rodzinie,
 - Rodziny dotknięte zjawiskiem przemocy w rodzinie,
 - Rodziny i osoby zagrożone zjawiskiem przemocy w rodzinie,
 - Przedstawiciele instytucji i służb pracujących w obszarze przemocy w rodzinie m.in. pracownicy socjalni, policjanci, nauczyciele i pedagodzy szkolni, pracownicy służby zdrowia, członkowie GKRPA, kuratorzy sądowi, przedstawiciele organizacji pozarządowych.
5. Źródła finansowania
Źródłem finansowania zadań zawartych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2012-2016 są środki własne gminy.

8. ZAKŁADANE EFEKTY I REZULTATY REALIZACJI PROGRAMU.

1. Zmniejszenie liczby przypadków przemocy w rodzinie.
2. Zwiększenie skuteczności i umożliwienie dostępności pomocy dla ofiar przemocy.
3. Zwiększenie współpracy służb i osób pracujących w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
4. Zwiększenie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie wśród mieszkańców Gminy Brańsk.

9. MONITORING I EWALUACJA.

W celu zapewnienia prawidłowej realizacji zadań programu będzie prowadzony monitoring realizowanych działań.

Monitoring umożliwi:

- Systematyczną obserwację działań programu,
- Weryfikację zgodności założonych celów z osiągniętymi efektami,
- Ocenę zaangażowania jednostek w realizację działań

Program będzie podlegał ewaluacji rocznej i końcowej. Celem ewaluacji będzie ocena efektywności programu poprzez gromadzenie, analizę i interpretację danych. Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczność prowadzonych działań w oparciu o założone wskaźniki.

Wskaźniki ewaluacji:

- Liczba współpracujących instytucji, służb i organizacji,
- Liczba i rodzaje udzielonych porad w Punkcie Konsultacyjnym,
- Liczba osób korzystających z pomocy Ośrodka Interwencji Kryzysowej,
- Liczba szkoleń i przeszkolonych osób,
- Liczba przeprowadzonych interwencji policji w zakresie przemocy w rodzinie,
- Liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty”,
- Udział w kampaniach na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- Liczba spraw rozpatrywanych przez Zespół Interdyscyplinarny.

10. PODSUMOWANIE

Przemoc w rodzinie jest problemem złożonym, głęboko zakorzenionym w strukturze społecznej, występuje zarówno w rodzinach tzw. dysfunkcyjnych gdzie przemocy towarzyszą inne problemy np. uzależnienie, bezrobocie jak i w rodzinach o wysokim statusie społecznym, w których z pozoru nie ma większych problemów.

Żaden pojedynczy profesjonalista, instytucja, organizacja czy służba nie jest w stanie znaleźć kompleksowego rozwiązania problemu. Natomiast wspólne działanie umożliwia spojrzenie na problem przemocy w rodzinie z różnych perspektyw i wypracowanie sposobu skoordynowanej interwencji.

Równie ważnym aspektem przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest uświadomienie społeczności lokalnej i rodzinie, jako podstawowej komórce społecznej, że ich postawa i działania mają wpływ na proces przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Przewodniczący Rady Gminy

Feliks Aleksander Wróblewski